

**LA CEAS ANIVERSAR - ION BERCIU, FONDATORUL ANUARULUI
APULUM**

CORRESPONDENȚĂ ION BERCIU – VOLKER WOLLMANN

**ION BERCIU
1904-1986**

Ion Berciu s-a născut în satul Bobaița din județul Mehedinți, la data de 3 martie 1904, într-o familie de oameni simpli, fiind cel de-al doilea dintre cei cinci copii pe care i-au avut Badea și Maria Berciu. Până în anul 1918, frecventează școala primară în satul natal. După absolvirea acesteia și-a continuat studiile la Liceul „Traian” din Turnu Severin, beneficiind de o bursă de merit. Greutățile materiale fac însă ca studiile liceale să și le finalizeze abia în anul 1927!

În același an, se va înmatricula la Universitatea din București, Facultatea de Litere și Filosofie, secția istorie-latină. Licența în filologie clasică o dobândește în anul 1931. Chiar din anul absolvirii, este numit profesor la Liceul

„Șincai” din București, totodată activând și pe post de asistent (custode), în cadrul Muzeului de Artă bisericească, al cărui fondator a fost Nicolae Iorga. Este remarcat de celebrul savant, rezultatul fiind o bursă de studii în domeniul arheologiei și al filologiei clasice la Universitatea Sorbona din Paris, unde Ion Berciu studiază sub directa îndrumare a renumitului Jérôme Carcopino, membru al Academiei Române, prieten cu Nicolae Iorga și Vasile Pârvan.

Reîntors în țară după doi ani, o cunoaște și ulterior se căsătorește cu profesoara Hortensia Medrea (fiica învățătorului Ioan Medrea din Țelna). Din căsnicia acestora s-au născut doi copii: Hortensia Didona (născ. 28 mai 1934) și Ion (născ. 17 ianuarie 1940).

Chiar dacă activase pentru o scurtă perioadă și la Liceul „Șincai”, așa cum menționam mai sus, putem spune că Ion Berciu și-a început activitatea didactică în anul 1933, ca profesor de limba franceză la Școala Normală din Deva, după care între 1934-1938 activează în cadrul catedrei Liceului „Traian” din Turnu Severin, predând limba latină. Cu acest prilej, își va începe și *ucenicia* arheologică, sub îndrumarea istoricului Alexandru Bărcăcilă (1876-1970), organizator și director al Muzeului Porților de Fier.

Un aspect foarte important și decisiv în biografia lui Ion Berciu, a fost stabilirea sa în Alba Iulia, în vara anului 1938. El s-a hotărât să întreprindă acest pas la recomandarea profesorului său, și totodată președintele Comisiei Monumentelor Istorice din România, Nicolae Iorga, care cunoștea realitățile din zonă și considera optim ca cineva să vină și să încerce să reorganizeze instituția muzeală din Alba Iulia, care funcționa sub egida Astra. La vremea aceea, instituția se găsea într-un declin vizibil, din cauza lipsei fondurilor pentru întreținere. În același an, profesorul Ion Berciu își începe activitatea didactică la Liceul „Mihai Viteazul” în calitate de profesor de limbă latină, activitate pe care o va exercita concomitent cu funcția de director de muzeu, până în anul 1947.

Întreprinde demersurile pentru consolidarea instituțională a muzeului din Alba Iulia. Sub directoratul și cu stradanii sa instituția muzeală albaiuliană începe treptat să capete noi direcții de dezvoltare. Documentele de arhivă din fondul Bibliotecii Muzeului Național al Unirii sunt mărturiile ale eforturilor întreprinse pentru consolidarea Muzeului Regional Alba Iulia în acele vremuri. Sunt cumpărate numeroase obiecte de patrimoniu, apoi sunt efectuate periegeze și ulterior întreprinse cercetări arheologice. Din anul 1939, va fi editat un buletin științific, o revistă de profil - *Acta Musei Apulensis – APVLVM*, însă abia în anul 1946 va reuși editarea celui de-al doilea număr.

Chiar dacă întreaga lume se afla în plin război, în vara anului 1941 au fost reluate săpăturile arheologice la cetatea dacică de la Căpâlna. Tot în vara aceluiași an, au fost efectuate cercetări de teren și în hotarul comunei Igheu, pentru ca, la finalul acestui anotimp, în august 1941, să constatăm pe baza

informațiilor scrise, că arheologul Ion Berciu se afla la Răchita, făcând o cercetare de documentare pe un sit preistoric.

În primăvara anului 1942, întreprinde prima săpătură arheologică în așezarea neolitică de la Alba Iulia - *Lumea Nouă*, ceea ce astăzi am denumi o cercetare preventivă. În aceeași arhivă a Muzeului Național al Unirii, se păstrează, datând din anul 1943, și jurnalul câtorva periegeze arheologice făcute de Ion Berciu în unele localități din județul Alba. Aflăm că, în 15 septembrie, cercetează la Ighiel punctul „Piatra Poienii”, unde se afla un sit Coțofeni, identificat cu trei ani în urmă. În 17 septembrie, se continuă investigațiile arheologice la Tăuți. Jurnalul de săpătură se încheie cu o descriere detaliată a cercetărilor arheologice de la Cetea, începute în 18 septembrie. În cursul anilor 1944-1945, s-au făcut cercetări de scurtă durată la Săliștea (Cioara) și Limba.

După încheierea războiului, în vara anului 1948, a inițiat un vast program de cercetări arheologice în diverse localități ale județului, unde identificase anterior situri: Ampoița, Tăuți, Straja, Drâmbar, Craiva, Țelna, Răchita și Bărbant (actual cartier al municipiului Alba Iulia).

Un moment de răscruce se petrece în anul 1949, când Ion Berciu a fost reținut de către Securitate, asemenea majorității intelectualilor care făcuseră politică înainte de instaurarea comunismului în România. Imediat, a fost destituit și implicit înlocuit din funcția de director. Muzeul a fost sigilat inițial. Părea că aici își va încheia prematur cariera. Între anii 1952-1955, timp de 3 ani, o lună și 21 de zile este deținut politic. Este mai apoi eliberat, iar după aceea revine în domeniul culturii, ocupând un post de simplu muzeograf la Muzeul Raional Sebeș. În anul 1958-1959, reușește să revină la Muzeul Raional din Alba Iulia, unde i se oferă un post de șef de secție, director al acestei instituții fiind Alexandru Popa.

În tot acest timp, profesorul Ion Berciu a fost preocupat să reînnoade legăturile cu vechii colaboratori care profesau în domeniu la Cluj sau alte centre transilvănene, în vederea constituirii unor colective care să reia cercetarea arheologică din zonă. A înțeles faptul că o cercetare arheologică trebuie întreprinsă de colective largi care să poată valorifica științific și ulterior expozițional cercetările întreprinse. Concomitent, nu a scăpat din vedere revista *Apulum*. În acest sens, s-a preocupat de stabilirea unor legături între muzeul albaiulian și instituții de profil din țară și din străinătate, prin colaborarea unor cercetători străini cu studii în revista muzeului, și prin extinderea schimbului de publicații.

După pensionarea din cadrul muzeului, care a avut loc în anul 1976, va accepta oferta PS Emilian Birdaș de a prelua funcția de bibliotecar principal la nou înființata Episcopie Ortodoxă Română din Alba Iulia. Aici va lucra între anii 1977-1979, și va contribui la editarea publicației *Îndrumătorul Pastoral*.

Va părăsi această viață la data de 6 februarie 1986, lăsând în urmă o instituție, **Muzeul Național al Unirii Alba Iulia**, și o revistă care-i datorează enorm, **Acta Musei Apulensis – APVLVM**, ajunsă astăzi la numărul LX!

[V. Wollmann către Ion Berciu]

Arhiva Muzeului Național al Unirii, Dosar 1/1963, p. 111.

Cluj 13. V. 1963

Stimate D-le Berciu!

Săptămâna trecută am aflat de la Anamaria¹ cu ceva mai târziu la institut, că în luna iuliu vor începe săpăturile de la Piatra Craivii. Deși pînă nu demult se spunea că practica noastră de producție de 3 săptămâni, trebuie făcută la Cluj, eu am obținut aprobarea că o pot face și în altă parte, respectiv pe un șantier care se află sub îndrumarea Academiei din Cluj.

Ultimul examen îl am în 20 VI, când mă voi duce acasă. Anamaria nu mi-a putut spune precis când începeți cu săpătura de la Piatra Craivii, dar sper că în nici un caz înainte de 20 VI.

Deoarece Hadrian Daicoviciu este plecat, se spune pentru câteva luni în Italia, probabil nu o să vină nimeni de la Institutul nostru. Ceilalți studenți din anul IV fac practica la Someșeni cu tov. Mitrofan, unde se pare a fi o așezare dacică și ceilalți, din anii mai mici (doar cîțiva), merg la Grădiște, Obreja și Soporul de Câmpie.

Se spune că, în general, majoritatea șantiierelor sînt problematice, pînă la reîntoarcerea tov. Rector de la București, unde ele vor fi aprobate sau nu. Fiindcă, după câte am auzit, P. Craivii și Grădiște sînt cele mai sigure, vă pot spune de pe acuma că doresc să pot participa la săpăturile D-voastră, mulțumind totodată pentru invitația pe care mi-ați făcut-o.

Referitoare la lucrarea mea, n-am mai găsit material bibliografic și, ca atare, m-am ocupat în ultimul timp cu traducerea însemnărilor lui Téglaș Gábor.

Pentru vară îmi rămîne de făcut o recunoaștere pe teren și studierea inscripțiilor și materialelor (unelte miniere) din muzeele din Alba Iulia, Deva, Sibiu, Aiud. Aceasta va fi a doua parte a vacanței.

Pînă în curînd, vă transmit cele mai călduroase salutări,

Volki

Muzeul Regional
Alba Iulia
- Cetate –
Telefon 853

Alba Iulia, 9. XI. 1963

Iubite Volki,

Am primit scrisoarea ta, împreună cu fotografiile. Ți-am cerut printr-o adresă oficială și rezumatul.

Mă bucur mult că faci cursuri serioase în privința unei solide pregătiri arheologice. Ai un prilej unic de a te documenta, cum nu se poate mai bine. Lucrarea ta aduce frumoase contribuții, iar seriozitatea pe care o depui și în cele mai mici probleme este o garanție că vei face un lucru bun. Vei găsi, ca întotdeauna la acest muzeu, în cadrul căruia ți-ai început ucenicia, toată înțelegerea și tot sprijinul.

Cum ți-am spus, am dori mult să-ți începi munca științifică, fie la Sebeș, fie la Alba Iulia, fie, în sfârșit, unde crezi tu, dar, în orice caz, în cadrul unui muzeu, pentru care ai pregătirea și pasiunea necesară.

Deplin succes la sesiune!

Salutări,

Ion Berciu

[V. Wollmann]

Arhiva Muzeului Național al Unirii, Dosar 1/1963, p. 338

Cluj, 30. IX. 1963

Stimate Domnule Berciu!

Încă înainte de a pleca în excursia mea prin Munții Apuseni, v-am promis că o să trec pe la Alba Iulia. Acest lucru nu mi-a reușit dintr-un motiv care n-a fost deloc îmbucurător pentru mine, și anume, am găsit-o pe mama mea din nou grav bolnavă când m-am reîntors. În urma unei embolii, ea a fost paralizată, lucru care s-a întâmplat cu o săptămână înainte a veni aici la Cluj. Starea mamei a fost și este destul de îngrijorătoare, așa încât n-am mai putut trece pe la D-voastră.

În timpul excursiei mele eu am reușit ca să strâng ceva material pentru lucrarea mea, însă de multe ori trebuia să constat că obiectele și urmele care s-au păstrat se pierd și sînt supuse unui proces de pieire și uitare în mare parte.

Cei puțini care se interesează pentru asemenea lucruri nu au mijloace și nici nu sînt înțeleși de autoritățile locale. Firește de un sprijin efectiv nici nu e vorba. Am putut vedea ceva „lucrări ale romanilor“ executate în daltă, ceva din

tehnica de construcție, câteva unelte și materialul epigrafic mai existent, fie în colecția (Abrud) sau rispit în așezările de la Zlatna și Roșia Montană. Materialul de această natură se află, de cele mai multe ori, rezidit în diferite construcții.

În mai multe locuri, am aflat că mult material care se referă la minerit s-ar fi dus la Muzeul din Alba Iulia. Eu sînt convins și am avut ocazia ca să constat că nu se găsește la D-voastră altceva, decât ceea ce se vede expus în vitrine. Nu știu însă precis dacă pentru inscripțiile din lapidarul roman nu se găsește una care s-ar referi la un procurator de aurari sau la un colegiu de aurari. De altfel, la Alba Iulia este o inscripție care atestază un *subprocurator aurariarum*². Nu știți, mai există această inscripție? Care a fost soarta ei și care este locul de proveniență?

De asemenea, v-aș ruga foarte frumos, dacă puteți, să vă uitați în însemnările pe care le aveți, de unde provin celelalte obiecte de minerit, în special butucul de roată pentru evacuarea apei.

Vă mulțumesc anticipat pentru informațiile și pentru tot ajutorul pe care mi l-ați acordat pînă în prezent și de acum înainte.

Multe salutări,

Volki

Prof. Coroiu Moise de la Roșia Montană pe care l-am întîlnit mă roagă ca să vă transmit multe complimente din partea lui,

Muzeul Regional
Alba Iulia
- Cetate –
Telefon 853

Alba Iulia, 3 dec. 1963

Către
Tov. Volker Wollmann
Cluj
Strada Dr. Petre Groza Nr. 3

Am primit studiul dvs. El va fi inserat în Apulum V. Trimiteți un scurt rezumat, ½ pagină, și cele două fotografii³. Cum știți, vom face totul pentru a vă conduce pașii spre cercetarea științifică propriu-zisă. Începutul a fost foarte bun.

Monumentele epigrafice sînt interesante, iar studiul e merituos.

DIRECTOR,
Al. Popa (semnat 'Ion Berciu)

Alba Iulia, 10. X. 63

Dragă Volki,

Am primit scrisoarea ta. Mă bucur mult că ieși în serios problema documentării tale și că, treptat, vei reuși, nu numai să strângi unele date interesante risipite peste tot, dar să aduci poate o contribuție nouă în acest domeniu prea puțin cercetat la noi.

Constatarea ta a risipirii unor valori documentare unice, din cauza neînțelegerii oamenilor, este reală și dureroasă.

Tu cunoști tot ce avem noi!

Totul este la dispoziția ta pentru a aduna date: colecțiile, biblioteca, cunoștințele noastre. În vacanța Crăciunului, vino aici și documentează-te.

Cred că mama ta e mult mai bine, lucru ce-l dorim din toată inima.

Mulțumesc pentru cele transmise din partea lui Coroiu Moise, pe care nici nu-l cunosc prea bine⁴. Stai în legătură, totuși, cu el. Poate să-ți adune unele informații prețioase. M-ar interesa mersul lucrării tale și problemele speciale, pe care le aveți în discuția seminariilor.

Multă sănătate și succes în toate!

Ion Berciu

Profesor

Volker Wollmann

Reșița

Str. Rapsodiei Nr. 11, ap. 12

Regiunea Banat

Alba Iulia, 18. I. 1965

Iubite Volki,

Cum ți-am promis am și făcut demersurile necesare, în privința muzeului tău.

M-aș bucura mult ca să te instalezi ca director și să te apuci, imediat, de un lucru serios, cu urme adânci.

Din partea mea îți doresc succes deplin.

Aș vrea să nu fii așa de taciturn. Să mai scrii din când în când.

Oricum, muzeul din Alba Iulia, ca metropolă, se va bucura dacă o colonie se va ridica vertiginos!

Al tău,

Ion Berciu

Profesor
Volker Wollmann
Reșița
Str. Rapsodiei Nr. 11, ap. 12
Regiunea Banat

Alba Iulia, 24. II. 1965

Dragă Volker,

Am primit scrisoarea ta și mi-am dat seama de două lucruri esențiale și anume:

- 1) Nostalgia locurilor natale și casa părintească, cu toate amintirile ei, te cheamă spre Sebeș. Nu poate să rămână fără răspuns dorința unui părinte.
- 2) Oamenii, chiar atunci când se arată extrem de binevoitori, au, desigur, un gând ascuns față de cei ce vin din alte părți, cum ești tu sau cum am fost eu.

În acest caz, ori trebuie să pleci, ori să iei în piept lupta, care poate fi de lungă durată și care pe tine, ca luptător cinstit, te duce la victorie.

Pot să-ți dau un sfat, pe care îl socotesc cel mai bun, în momentul de față. Visează, în perspectivă Sebeșul, depune pentru el toate eforturile, dar nu părăsi ca un laș Reșița. Așteaptă să fii chemat de regiunea Hunedoara și, chiar de Sebeș, la momentul potrivit.

Concentrează acum toate forțele tale în munca de acolo și privește insistent spre Sebeș. Pregătește serios studiul asupra castrului de la Berzovia pentru Apulum VI. Fă neapărat, în vara asta, acolo, săpături serioase cu Moga sau cu altcineva pentru a scoate toate informațiile. Pune la punct teza ta, pe cât se poate, pentru a fi în situația de a putea apărea. Marchează un loc precis cât stai la Reșița. Noi vom pregăti terenul la Sebeș, la Deva și la București, treptat, cu tact, fără vorbe goale. Scrie imediat acasă că te-ai hotărât pentru Sebeș.

Te rog, scrie-mi deschis despre toate gândurile, planurile și chiar despre necazurile tale,

Salve!

Ion Berciu

26. II. 65

Dragă Volker,

Fă toate demersurile și ține-mă la curent cu toate.

La Sebeș, în prezent, sînt două locuri: unul pentru tine și unul pentru Aldea.

Tu să mai încerci și o nouă intervenție și anume:

Cere lui Horedt, Hadrian și Macrea câte o referință în vederea Sebeșului. De asemenea, fă o cerere către Sfatul Regional Deva și roagă-l pe Hadrian să obțină

de la Domnul Profesor⁵ o recomandare pe această cerere. Toate aceste acte, trimite-le apoi la noi până la 15-20 III., iar noi vom rezolva problema la Deva.

Deci: a) transfer

b) muzeu.

Trebuie să reușim neapărat

Succes!

I. Berciu

Alba Iulia, 13. V. 1965

Iubite Volker,

Nu ți-am răspuns imediat, fiindcă am căutat ca să-ți dau un răspuns cât mai clar.

Lucrurile stau așa:

La Sebeș va fi numit dintr-o mie de considerații Aldea. E foarte bine, după socotelile noastre.

Raica, în scurtă vreme, va ieși la pensie și atunci e momentul să facem toate eforturile pentru tine.

Până atunci, e necesar să concentrăm atenția spre învățămînt, transfer sau altă situație, în Sebeș, Miercurea sau în jurul Albei Iulii. Dacă s-ar încurca lucrurile și nu le-am putea descurca până în toamnă, vei mai sta la Reșița pînă vom găsi soluția cea mai bună.

Te rog, fii sigur de sprijinul meu și al muzeului, în efortarea ta de a veni acasă.

E, în esență, interesul nostru să te avem aici, lîngă noi, poate chiar la început, la muzeul nostru.

Deci, acum Aldea, apoi, prin toate eforturile, tu.

Până atunci lucrezi la castrul de la Berzovia și revizuieste lucrarea de Stat, pentru a ne da un rezumat de circa 15 p. pentru Apulum VI, în care la capitolul Comunicări e bine să figureze castrul Bîrzava.

Care-i planul tău pe vară? Aș vrea să ne vedem împreună la Piatra Craivii!

Salve!

Ion Berciu

Profesor

Volker Wollmann

Reșița

Str. Rapsodiei Nr. 11, ap. 12

Regiunea Banat

Alba Iulia, 30. XII. 1966

Iubite Volki,

Mulțumesc pentru felicitări!
Primește din partea mea și a muzeului și a familiei călduroase urări de succes și de realizare a celor mai legitime speranțe!
Ar fi posibil, în cursul anului 1967, să fii cooptat în colectivul muzeului nostru, care ia acum o uriașă dezvoltare!
Eu aș dori din tot sufletul!
Mi-ar trebui: fotografiile de la Piatra Craivii din anul 1966 pentru un nou studiu. Mi le-ai putea trimite?
Salve!
Ion Berciu

D-lui
Profesor Volker Wollmann
Directorul Muzeului raional
Reșita

Alba Iulia, 21. I. 1966

Iubite Volki,
Am primit studiul tău, care pune o problemă foarte interesantă. El va intra în Apulum VI⁶.

Mi-a spus Protase cât de important este castrul săpat de voi.

Este foarte necesar ca tu, indiferent cât timp stai acolo, să lași o urmă adâncă și serioasă, mai ales în ceea ce privește cercetarea arheologică. Ai un teren splendid și ai putea, dacă vei pune pasiune și zel, să ajungi la rezultate admirabile.

N-ar fi rău să încerci să pui mîna și pe extraordinar de interesantele materiale strînse de Cornel Müller⁷. Adresa Doamnei este: Agata Müller, Aradul Nou, Str. Engels 54.

Ar fi o acțiune bună.

În general, m-aș bucura mult să-mi scrii despre tot ceea ce faci mai important și să pot, cel puțin cu sfatul, să te ajut serios, fiindcă îmi dau seama că tu vei fi un cercetător foarte serios și un organizator și mai strășnic.

Deci, mai scrie din cînd în cînd.

Succes deplin, în toate!

Al tău

Ion Berciu

D-lui
Profesor Volker Wollmann
Directorul Muzeului Raional

Reșița

Alba Iulia, 11. IV. 66

Dragă Volki,

Am primit scrisoarea. Ne bucurăm că ai devenit acolo, la Reșița, un element prețios. Laboratorul de paleo-metalurgie va fi un lucru extraordinar! Pune toată străduința în organizarea lui!

Ionică se simte destul de bine la Sebeș și cred că va rămâne multă vreme acolo, unde și tu vei avea un loc bun! Ionică a stat de vorbă cu sora ta și s-a scuzat că, în primul moment, n-a mai cunoscut-o bine!

Apulum VI încă nu s-a dat la tipar, dar va ieși, în acest an, după cum sperăm.

Din când în când mai scrie!

Multe salutări și succes!

Al tău,

Ion Berciu

Muzeul Regional

Alba Iulia

- Cetate –

Telefon 853

Alba Iulia, la 21 iulie 1966

Către

Tov. Wollmann Volker

REȘIȚA

Muzeul Raional

Drept urmare a discuțiilor avute cu dvs., urma să ne trimiteți, în cel mai scurt timp, materialul pus la punct. Până la 1 august, trebuie să avem în mod neapărat materialul, altfel riscați ca articolul să nu fie inclus în volum.

DIRECTOR,

Al. Popa

Șef de secție,

Ion Berciu

Muzeul Regional

Alba Iulia

- Cetate –

Telefon 853

Alba Iulia, la 7 iunie 1966

Către

Tov. Wollmann Volker,

Muzeul raional
Reșița

În legătură cu articolul pentru Apulum VI, vă comunicăm următoarele:
- textul urmează să-l redactilografați, cu atenție și să ni-l înapoiați în trei exemplare;
- notele, de asemenea, dactilografiate în mod separat.

Vă rugăm să țineți cont de aceste observații și să ne trimiteți materialul de urgență. Rezumatul ar fi bine ca să fie trimis mai întâi.

DIRECTOR,
Al. Popa (semnat Ion Berciu)

P.S. Să ne trimiți și un rezumat de 1 pagină (Al. Popa)!

Muzeul Regional
Alba Iulia
- Cetate –
Telefon 853

Către
Profesor VOLKER WOLLMANN,
REȘITA
Strada Rapsodiei Nr. 5

Alba Iulia, 2. III. 1967

Iubite Volki,

Am primit scrisoarea ta și cele trei fotografii, cam modeste.

Sîntem foarte încîntați de studiul făcut asupra zgurilor și „lingourile“ de fier de la cetatea dacică de la Piatra Craivii⁸. Este foarte indicat să elaborezi un studiu complet și bine pus la punct asupra acestei chestiuni: ar fi un lucru nou și de un interes, cu totul special. Noi îți dorim deplin succes.

Adresa Doamnei Müller este aceea, pe care ți-am dat-o: Aradu Nou, strada Engels 54 (poate chiar 52). N-ar fi rău să iei contact cu documentele multe și interesante ale regretatului Cornel Müller.

Pentru acest an, am fixat săpăturile de la Piatra Craivii în cursul lunilor iunie-iulie (20 iunie – 10 iulie). Ne-am bucura mult dacă ai putea să fii și tu prezent.

Noi ne gîndim mereu și destul de serios să te putem avea permanent aproape de noi sau chiar la noi.

În prezent, sîntem într-o transformare de foarte mari proporții: devenim MUZEUL UNITĂȚII NAȚIONALE, cu două uriașe localuri, care acum intră în reparații capitale și în restaurare. Este vorba de actualul local al Sălii Unirii și la monumentalul local din fața lui „Babilonul”, în total aproximativ 120 de săli de expoziție, cu toate celelalte dependențe: birouri, depozite, ateliere, săli de conferințe, chiar și garaje!

În cel mai scurt timp, vom avea o schemă mult lărgită, cu o dezvoltare mare a secțiilor de arheologie.

Ar fi, credem, un moment potrivit să te așezăm aici, dacă dorești într-adevăr aceasta și nu te simți legat definitiv de acele locuri unde ai făcut lucruri cu totul excepționale.

Ar fi bine să ne comunicîți precis toate gîndurile tale.

Mulțumesc pentru salutările trimise din partea tuturor,

Al tău,

Ion Berciu

Muzeul Regional

Alba Iulia

- Cetate –

Telefon 853

Alba Iulia, la 5 august 1971

Către

Prof. Volker Wollmann

Str. Emil Isac nr. 2

Cluj

Vă sîntem adînc recunoscători pentru statornică dvs. colaborare onorifică la publicația noastră, care încearcă să mențină flacăra vie a culturii și științei romînești, în acest centru semnificativ al Transilvaniei.

Revista noastră devenind acum o publicație anuală, bine cunoscută și apreciată în lumea științifică din țară și din străinătate, își propune să lărgească mult sfera de activitate și să-și continue drumul cu fermitate.

Sîntem încredințați că ne vom putea bucura și în viitor de întreg sprijinul și de toată înțelegerea dvs.

Primiți, vă rugăm, călduroasele noastre mulțumiri.

DIRECTOR,

Gh. Anghel

REDACTOR,

Ion Berciu

Către
Prof. WOLLMANN VOLKER
Str. Ady Endre Nr. 21
CLUJ

Alba Iulia, la 1 octombrie 1971

Stimate Coleg,
Vă rugăm, să ne expediati, ca de obicei, pentru Apulum X, până la 15 noiembrie a. c. un studiu privitor la o problemă legată de regiunea centrală a Transilvaniei, în special, de Munții Apuseni.

DIRECTOR,
Gh. Anghel

REDACTOR,
Ion Berciu

SECRETAR DE REDACȚIE,
I. Al. Aldea

MUSÉE RÉGIONAL
ALBA IULIA
ROUMANIE

Alba Iulia, la 19. I. 1973

Domnului
Profesor Volker Wollmann
Cluj
Str. Clinicilor 40

Iubite Volki,

Cum stai cu Banatica II?

Ai mai putea include un mic articolăș cu câteva monumente sculpturale de la Apulum? Și o recenzie de 4-5 pagini, privitoare la o foarte importantă monografie neolitică asupra Europei Central-Estice?

Te rog, răspunde-mi stante pede.

De asemenea, te-aș ruga – dacă n-ai avut timp până acuma – să pregătești pentru Apulum XII, adică până în septembrie 1973 acel studiu promis⁹.

Salve,
Ion Berciu

MUZEUL DE ISTORIE ALBA IULIA

Alba Iulia, la 3 aprilie 1973

Către
Prof. V. WOLLMANN
CLUJ

Strada Clinicilor nr. 40

Iubite Amice, Te rugăm ia contact epistolar cu dl. Ing. Sîntimbreanu de la Roșia Montană și puneți pe roate pregătirea monografiei în acest an, la care ar dori să fie părtaș și prof. I. Berciu.

Oricum, lucrarea trebuie bine și solid pregătită, cu o documentare exhaustivă.

Ce-i cu Banatica?

Multe salutări.

DIRECTOR,
Gh. Anghel

REDACTOR,
Ion Berciu

MUZEUL DE ISTORIE ALBA IULIA

Alba Iulia, la 13 noiembrie 1973

Către
Prof. Volker Wollmann
CLUJ
Strada Clinicilor nr. 40

Iubite Amice,

Te rugăm veghează în privința hîrtiei volumului nostru: preferăm velină subțire.

De asemenea, te rugăm stabilește, pe baza adresei noastre cantitatea de hîrtie folosită cu cei în drept și ai grijă să ni se trimită urgent o hîrtie oficială în acest sens.

Mulțumiri.

DIRECTOR,
Gh. Anghel (semnat 'Al. Aldea)

REDACTOR,
Ion Berciu

Domnului
Profesor drd Volker Wollmann
Institutul de Istorie
Cluj-Napoca
Str. Clinicilor Nr. 40

Alba Iulia, 5. XI. 1979

Iubite Volki,

Te rog două lucruri, știind bine cât ești de binevoitor, gata oricând de serviciu și dornic de a fi de folos celor apropiați.

Cum eu sînt încă morboseu după cele două operații – fiere și cataractă – nu mai pot să îndeplinesc elementarele și vechile obligații, recurg la ajutorul tău.

- a) Îți trimit, alăturat o scrisoare din Canada de la profesorul John P. Oleson¹⁰ să-i dai tu toate lămuririle cerute și să legi legături trainice cu el, în domeniul în care tu ai devenit as:
- b) Amicii mei de la muzeu, fiindcă n-am reușit – nici a doua oară – să-mi dedice un volum la 75 de ani ai mei, spun că ar fi pus la cale cu Hadrian să-mi dea în Acta un vechi elogiu al lui Dacicus¹¹, scris în acest sens, împreună cu o scurtă bibliografie a elucubrațiilor mele.
- c) Te rog, cu prudență și cu abilitate, să vezi care-i adevărul și care-i realitatea, adică dacă în volumul din Acta e sub tipar, există această notă, Ai putea să-l sondezi și pe Vlasa¹².

În ambele probleme aștept răspunsul tău, prompt ca întotdeauna.

Sărutări de mâini Doamnei, mulțumiri ție,

Al tău,

Ion Berciu

Domniei sale

D-lui Prof. Drd. Volker Wollmann

3400 Cluj.Napoca

Str. Clinicilor Nr. 40

Alba Iulia, 12. II. 1980

Iubite Volki,

Prin bunăvoința vechiului meu amic, „Illustrissimus” (I. I. R.)¹³, am reușit să am o copie a notei din Acta. E un lucru, care îmi dă deplină satisfacție!¹⁴

Hadrian a fost la înălțime.

Ca unul din cei mai buni alumni ai mei – și cel mai energetic și mai tînăr – te rog să faci totul pentru a avea cîteva extrase – cît e posibil!

Ultimele numere din Dacia și Sargeția au publicat cîte o notă similară cu privire la D. Tudor și Floca.

Ce ai zice dacă ai da tu, la Apulum, o notă despre „Aniversarea a trei arheologi”?

Poate ar fi un lucru bun și pilduitor!

Eu m-aș bucura foarte!

Aștept un cuvînt de la tine.

Omagiu Doamnei, mulțumiri și salutări ție,

Al tău,

Ion Berciu

Alba Iulia, 24. XII. 1984

Dragă Volki,

Am plecat de la Cluj precipitat fiind bolnavă, făcusem în clinică o viroză cu dublă pneumonie foarte gravă.

De la 1 Dec(embrie) sunt acasă și nici acum nu sunt refăcută, inima foarte slăbită.

Dragă Volker, îți sunt foarte recunoscătoare pentru marea ta atenție și îți mulțumesc mult.

Cărțile sunt aici și, când treci prin Alba Iulia, te rog să te oprești să le iei.

Vă dorim multă sănătate și afirmare tot mai viguroasă în arheologie.

Saturnalia Felicia et annus novus bonus, felix et faustus vobis sit.

Hortensia și prof. Ion Berciu

Note:

¹ Este vorba de studenta Ana-Maria Schmegner din Alba Iulia (căs. Brenner), care a urmat facultatea de istorie-filozofie a Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj în anii 1961-1966.

² Această inscripție (CIL 1088 = IDR III/3 294), zidită în casa medicului Ignatius Reinbold din Zlatna a dispărut și ca atare n-a ajuns în lapidariul muzeului din Alba Iulia.

³ Această notă a apărut sub titlul *Două inscripții romane din Munții Apuseni*, în *Apulum*, V, 1965, p. 591-595.

⁴ Coroiu Moise, profesor de română, a fost fiul învățătorului și directorului de școală Mihai Coroiu din Roșia Montană, cu care Ion Berciu a purtat în anul 1944 o corespondență legată articolul publicat de acesta în ziarul „Detunata“ despre Iulia Hașdeu, rugându-l ca să scrie un studiu aprofundat despre acest personaj pentru Buletinul Muzeului Regional (cf. Arhiva Muzeului Național al Unirii, Dosar *Buletinul Apulum*, 1944, p. 52).

⁵ Acad. Constantin Daicoviciu (1898-1973), directorul Institutului de Studii Clasice, al Institutului de Istorie din Cluj, din 1949 și al Muzeului de Istorie a Transilvaniei (1945-1973) și rector al Universității din Cluj (1956-1968).

⁶ Studiul se intitulează *Valoarea cercetărilor metalografice pentru studierea unor descoperiri arheologice* (I) și a apărut în *Apulum*, VI, 1967, p. 629-642.

⁷ Pentru recuperarea materialelor strânse de Cornel Müller pentru o monografie a Văii Bârzavei și în general legate de istoria Banatului, Ion Berciu s-a adresat în 12 septembrie 1963 și Muzeului Banatului din Timișoara. Cf. Arhiva Muzeului Național al Unirii, Dosar 3/1963, p. 276.

⁸ Partea a II-a a studiului *Valoarea cercetărilor metalografice pentru studierea unor descoperiri arheologice* a apărut în *Apulum*, IX, 1971, p. 283-292, în care s-au publicat analizele metalografice ale unor obiecte din fier (zguri și lupă de forjat) descoperite în atelierul de prelucrare a fierului pe terasa a V-a de la Piatra Craivii.

⁹ Studiul scris în colaborare cu inginerul geolog Aurel Sântimbreaan se intitulează *Aspecte tehnice ale exploatarei aurului în perioada romană la Alburnus Maior*, *Apulum*, XII, 1974, p. 240-279.

¹⁰ John O. Oleson, profesor emerit al Universității Victoria din Canada, savant renumit pentru studiile legate de tehnologia aplicată în lumea elină și romană, în special instalațiile hidrotehnice folosite inclusiv în minerit.

¹¹ „Dacicus” poreclă/supranume pentru Constantin Daicoviciu.

¹² Nicolae I. Vlăssă (1934-1984), muzeograf la Muzeul de Istorie a Transilvaniei, specialist pentru epoca neolitică în Transilvania.

¹³ I. I. R. fiind Ion Iosif Russu (1911-1985), având și supranumele „Ilustrul”; filolog clasic și epigrafist, editorul colecției „Inscripțiile Daciei romane”.

¹⁴ Este vorba despre nota *Două monografii referitoare la antichitățile descoperite la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, publicată de Ion Berciu în: Acta Musei Napocensis, XVII, 1980, p. 887-888.

Volker WOLLMANN, Radu OTA, George Valentin BOUNEGRU